Dísztál - Szőlőlevél alakú

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	22745
Készítés ideje:	1850 KÖRÜL
Készítés helye:	Körmöcbánya (feltehetően)
Jelzés:	jelzetlen
Anyag:	keménycserép
Technika:	sablonnal korongozott; zöld ólommázas
Méretek:	magasság: 3 cm átmérő: 23,5 x 24,5 cm

Héjjné Détári Angéla kutatásai szerint a Wartha Vince gyűjteményéből származó dísztál, amely valószínűleg Körmöcbányán készült, a kerámia és az öntöttvas kapcsolatát dokumentálja.

Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében található egy azonos formájú, azaz öt kisebb szőlőlevélből összeálló, nagy levélformát utánzó lapos vastál, amely alján feketére, belső oldalán zöldre van festve. A jelzetlen vastál, amely a munkácsi vasöntödében készült a 19. század közepén, a zöldmázas keménycserép hasonmása (ltsz. 52.2632.1.).

Levél alakú tálakat, tányérokat kerámiából már a 16. századtól kezdve készítettek külföldön, a két tárgy összevetése és alapos vizsgálata mégis arra a megállapításra vezetett, hogy a vastányér készült ez esetben korábban és szolgált előképül a kerámiának. Ugyanis a szőlőlevelek fodros kontúrja, a fő- és hajszálerek, szárak, kacsok vonalát figyelve, milliméterenként haladva a tárgy felszínén, hajszálpontos megegyezést találunk. Különbség mindössze a kerámiatál 0,5 cm-rel kisebb átmérőjénél mutatkozik, mely az agyag égetésekor beálló összehúzódásból következett másrészt a cseréptányér plasztikájának lágyságánál, amely viszont a folyékony máz felületi elhelyezkedéséből adódott. Ezek a különbségek a technikai eljárásokból következő bizonyítékok, a másolás ténye mellett. Ha a kerámiatányért használták volna fel mintául, akkor egyrészt a vastányér lenne valamivel kisebb, másrészt a máz miatt ellágyult formákat vette volna fel a homok, melybe a modell átvétele céljából nyomni kellett, s így az abból kikerülő vasöntvény plasztikája lenne határozatlanabb, mint a tárgyalt óntányér esetében. Mivel ezek nem állanak fenn, a vastányér elsődlegessége bizonyított.

Irodalom

- Héjjné Détári Angéla: *Néhány probléma a művész: öntöttvasművesség köréből*. Budapest, 1956. - 74-89.; 4. kép

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum